

**Predikatie over Zondag 21 H.C.
door eerwaarde heer D.J. van Keulen
Vrije Oud Gereformeerde Gemeente
Aalburg – 15 april 2012**

Zingen Psalm 103 : 8 en 9.

Geloofsbelijdenis: Twaalf Artikelen.

Zingen Avondzang : 7

Schriftlezing 1 Johannes 1 t/m 1 Johannes 2 vers 2.

1 Hetgeen van den beginne was, hetgeen wij gehoord hebben, hetgeen wij gezien hebben met onze ogen, hetgeen wij aanschouwd hebben en onze handen getast hebben van het Woord des levens;

2 (Want het Leven is geopenbaard, en wij hebben Het gezien, en wij getuigen en verkondigen ulieden dat eeuwige Leven, Hetwelk bij den Vader was en ons is geopenbaard)

3 Hetgeen wij dan gezien en gehoord hebben, dat verkondigen wij u, opdat ook gij met ons gemeenschap zoudt hebben, en deze onze gemeenschap ook zij met den Vader en met Zijn Zoon Jezus Christus.

4 En deze dingen schrijven wij u, opdat uw blijdschap vervuld zij.

5 En dit is de verkondiging die wij van Hem gehoord hebben, en wij u verkondigen, dat God een Licht is en gans geen duisternis in Hem is.

6 Indien wij zeggen dat wij gemeenschap met Hem hebben, en wij in de duisternis wandelen, zo liegen wij, en doen de waarheid niet.

7 Maar indien wij in het licht wandelen, gelijk Hij in het licht is, zo hebben wij gemeenschap met elkander, en het bloed van Jezus Christus, Zijn Zoon, reinigt ons van alle zonde.

8 Indien wij zeggen dat wij geen zonde hebben, zo verleiden wij onszelven, en de waarheid is in ons niet.

9 Indien wij onze zonden belijden, Hij is getrouw en rechtvaardig, dat Hij ons de zonden vergeve en ons reinige van alle ongerechtigheid.

10 Indien wij zeggen dat wij niet gezondigd hebben, zo maken wij Hem tot een leugenaar, en Zijn Woord is niet in ons.

1 Mijne kinderkens, ik schrijf u deze dingen, opdat gij niet zondigt; en indien iemand gezondigd heeft, wij hebben een Voorspraak bij den Vader, Jezus Christus, den Rechtvaardige;

2 En Hij is een Verzoening voor onze zonden; en niet alleen voor de onze, maar ook voor de zonden der gehele wereld.

Votum.
Gebed.
Zingen Psalm 103 : 3 en 5.

Gemeente, aan de orde van behandeling is ook in deze middag Zondag 21, omdat de vorige keer de Zondag niet helemaal uitbehandeld is geweest. Ik lees alle drie de vragen en antwoorden nogmaals aan u voor.

54. Vr. Wat gelooft gij van de heilige, algemene Christelijke Kerk?

Antw. Dat de Zone Gods uit het ganse menselijk geslacht Zich een gemeente, tot het eeuwige leven uitverkoren, door Zijn Geest en Woord, in enigheid des waren geloofs, van den beginne der wereld tot aan het einde vergadert, beschermt en onderhoudt; en dat ik daarvan een levend lidmaat ben en eeuwig zal blijven.

55. Vr. Wat verstaat gij door de gemeenschap der heiligen?

Antw. Eerstelijk, dat de gelovigen, allen en een iegelijk, als lidmaten aan den Heere Christus en al Zijn schatten en gaven gemeenschap hebben. Ten andere, dat elk zich moet schuldig weten zijn gaven ten nutte en ter zaligheid der andere lidmaten gewilliglijk en met vreugde aan te wenden.

56. Vr. Wat gelooft gij van de vergeving der zonden?

Antw. Dat God om des genoegdoens van Christus wil al mijn zonden, ook mijn zondigen aard, waarmede ik al mijn leven lang te strijden heb, nimmermeer wil gedenken, maar mij uit genade de gerechtigheid van Christus schenkt, opdat ik nimmermeer in het gericht Gods kome.

Dan naar aanleiding van 1 Johannes 1, dat gedeelte dat wij samen lazen, en deze Zondags-afdeling, met de hulpe des Heeren en onder de inwachting van Gods Geest drie gedachten.

- 1^e. De Kerk is door Hem.
- 2^e. De dienaars zijn van Hem.
- 3^e. De vrucht is voor Hem.

Gemeente, het is op deze dag dan voor deze gemeente wel een bijzondere dag geworden. Nietwaar? Dat waar voor gevreesd werd, dat is waar geworden. Het heeft de Heere behaagd om die oude ambtsdrager uit het leven weg te nemen. En u en ik, wij weten allemaal wat dat voor hem betekend heeft. Want of je nu ambtsdrager

geweest bent of niet in dit leven, voor God verschijnen, dat betekent voor God verschijnen als mens, als zondig mens, als mens uit Adam, als mens zonder statuur. Toen Elia ten hemel voer, bleef zijn mantel achter, omdat in de hemel het ambt niet geldig is. Daar is de grote Ambtsdrager de enige waar het alles om draait. En God moeten ontmoeten, mensen, hoe zal dat ooit moeten gaan? Weet u, het komt er op aan dat als het uur van sterven voor u, voor jou, voor mij slaat, het komt er op aan dat we geen vreemden zullen zijn voor God. Ja, zo is het eigenlijk. Geen vreemde. Weet u, door onze zonden en ongerechtigheid zijn we vreemdelingen geworden. Vreemdelingen van God. We zijn weggezworven uit de relatiekring, uit de omgeving van de Heere onze Schepper vandaan. We zijn weggezworven naar alle kanten toe en we hebben het in alles betoond en betuigd dat we van de Heere niet willen af weten. We zijn vreemdelingen geworden op de aarde. We dolen wat rond. We leven wat. We werken wat. We vergaderen wat. Maar het zakelijke is dit: we zijn onze Schepper kwijt, en zo als schepsel onbeschermd en onverzekerd de tijd door. En als je straks onbeschermd en onverzekerd die tijd uit moet, mensen, wat zal het vreselijk zijn! Weet u wat mensenkinderen zijn? Smytegelt zegt: "Dat is stof wat een poosje adem haalt". Dat leven van ons, waar we misschien wel zoveel van verwachten: stof dat een poosje adem haalt. Stof zijt gij en tot stof zult gij wederkeren.

We zijn in de tijd gekomen. We moeten door de tijd. En we moeten straks uit de tijd. Weet je hoe ongelooflijk wij nu in elkaar zitten? We zijn mensen, we maken ons alleen maar druk over dat poosje dat we in de tijd zijn. Maar, lieve mensen, de tijd kom je wel door. Echt waar. De tijd kom je wel door. Dat zal allemaal nog wel gaan. De een wat rijker, de ander wat armer. Maar wat geeft het. Als we voedsel en deksel hebben, een ieder zij vergenoegd, zegt de apostel. We zijn nog nooit iets tekort gekomen. Of wel? En met al je zorgen en al je sloven en slaven, ben je er eigenlijk iets mee opgeschoten?

Maar waarom zijn we nu dat poosje in de tijd? Opdat we zouden zien dat we gered, getroost en verzekerd de tijd uit kunnen. Het komt op die eeuwigheid aan! Daarom, geen onbekende te wezen voor de Heere der heirscharen. Want als we geen onbekende meer zijn voor de Heere der heirscharen, dan zullen we ook geen onbekende God ontmoeten, maar dan zullen wij Hem zien in Wie we geloofd hebben. Nee, dan zullen we geen vreemd God ontmoeten, Die ons van nature wel vreemd is. Die God Die we van nature niet kennen. Waar we over kunnen redeneren. Waar we over kunnen filo-

soferen. Waar we hele boeken over kunnen lezen. Maar we kennen Hem niet.

Of... Hij moet Zich hebben laten kennen. Dat is de zaak waar het op aan komt. Want geen vreemdeling te wezen voor God, dat betekent dat Hij Zich jegens u niet als een vreemdeling gedragen heeft, maar dat Hij Zich bekend gemaakt heeft, openbaar gemaakt heeft Wie Hij nu werkelijk is en wat er in Hem is, wat er in Zijn hart is, wat God nu beweegt.

Dat is het wat de apostel Johannes nu ook zegt in dit teksthoofdstuk. Dat is het waar de apostel over gaat vertellen in dat eerste vers. Hetgeen van den beginne was.

Weet u wat zo opvallend is? Dan is het woordje “hetgeen” een onzijdig woord. Dat is een zakelijk woord. Hetgeen. Daar wordt niet met nadruk een persoonsnaam genoemd. Daar wordt niet iemand aangewezen. Maar daar wordt een zaak ongewis gelaten. Daar wordt een zaak in twijfel gehouden. Dit is onbekend, hetgeen van den beginne was. Want dat wat van den beginne was, dat verstaan we niet. Wij kunnen niet inblikken in de eeuwigheid, die voor ons, boven ons, achter ons en onder ons is. Wij kunnen niet zien in het hart van de Schepper. Wij kunnen niet zien in dat wat Hem bewogen heeft. Maar datgene wat nu van den beginne was, dat heeft Zich niet vreemd gehouden tegenover Johannes en tegenover al die mensen die hij in het eerste vers van hoofdstuk 2 “mijne kinderkens” noemt. Kinderkens. Niet zozeer naar het vlees, maar veelmeer naar de geest, die de apostel Johannes heeft mogen telen, heeft mogen voortbrengen. Waar zijn die kinderkens nu voor? Zijn die alleen tot zijn vermaak? Nee, die zijn de levende vruchten die zijn arbeid heeft mogen opbrengen voor God. Voor God!

Het doet me zomaar denken aan Hanna in de tempel. Wat was er met Hanna aan de hand? Wel, het staat er zo, dat droeve woord: ze had geen kind. Wat een pijn in dat hart. Wat een verdriet in dat leven heeft er achter geschuild. Om zich heen kinderen geboren zien worden, en het bleef stil in d'r eigen moederlijf, wat ook zo graag een kind voort wilde brengen, een kind in d'r armen wilde houden. Dat is alles wat de natuur stuwt in het moederhart.

Maar nu Hanna. Wat zegt ze tegen Eli? Dat is toch opmerkelijk. “Als ik een kind krijg, als ik een zoon krijg, zal hij voor Hem wezen”. En de Heere deed Samuël geboren worden. En ze heeft Samuël vier jaren lang geteeld, gezoogd, opgebracht, gevoed, beschermd, geholpen. Ze heeft hem vier jaren lang verzorgd, niet voor zichzelf, maar om hem na vier jaren in de tempel te brengen en aan de Heere terug te geven. “Ik heb hem van U gekregen, hij is voor U, hij zij Uw dienaar”.

In dat licht, zo bedoelt de apostel Johannes het ook, als hij zegt: “Mijn kinderkens”. Dan heeft hij ze geestelijk voort mogen brengen. De Heere heeft vrucht op zijn Evangelie-prediking, op zijn arbeid geschonken. En die vruchten waren voor God. Die heeft hij op mogen brengen voor de Heere der heirscharen.

Hoe is dat nu gegaan? Hoe zijn ze zijn kinderkens geworden? Hoe hebben ze die kennis opgedaan? Hoe heeft God Zich laten kennen in hun leven? Hoe zijn ze van Hem gekend geworden? Dat is ook zo’n zaak van gewicht. Wel, hetgeen van den beginne was, hetgeen wij gehoord hebben. Het heeft de Heere behaagd, lieve mensen, om de prediking van het Woord te laten uit gaan. Toen al! In die vroege christelijke Kerk. Zo vlak na Christus’ hemelvaart moesten ze het Woord gaan prediken. Want dat had Hij gezegd: “Predikt het Evangelie aan alle creaturen”. De prediking van het Woord, dat is het waardoor het de Heere behaagt om Zichzelve te openbaren.

U bent hier op Gods bevel. Want de Heere eist en vordert van ons dat we in de weg van de middelen gaan, dat we onder de bediening van het Woord komen, dat we luisteren naar de prediking van Zijn Woord. Niet naar de prediking van een mensenwoord. Alles wat van de mens is mag je vergeten. Maar dit bewaren, dat Woord van Hem. Want dat Woord wil zijn kracht doen. Dat wil heerlijkheid werken door de werking van de Heilige Geest.

Want kijk, je kunt natuurlijk je leven lang het Woord horen, onder de prediking verkeren, misschien nog ja knikken ook, het er mee eens wezen, de zuivere waarheid voor staan. Dat kan allemaal. En toch, toch onverzoend gebleven met God in de hemel. Dat kan. Dat kan. Dat is zo’n ernstige zaak. Een kerkbank versleten misschien, en nog altijd een onbekende God in de hemel. Hoe vreselijk zal dat zijn. De weg geweten te hebben, het gehoord te hebben, en toch maar dezelfde gebleven, zo vast te blijven zitten op je eigen bodem. Niet in beweging gekomen. Niet door God tot God bekeerd geworden. Licht dat aan Hem? Hetgeen wij gehoord hebben. We hebben het Woord van de eeuwigheid gehoord. Hetgeen van den beginne was, dat betekent: wat zonder begin is, wat er altijd al was, zonder oorsprong, eeuwig. Dat heeft zich in de prediking van het Woord aan u en mij willen openbaren, zegt de apostel Johannes vanmiddag. En dat niet alleen. Hoe vaak heeft de Heere ook buiten dat Woord om zomaar in uw leven betoond dat Hij God is. Hoe vaak is het niet gebeurd dat je ziek bent geworden, maar ook weer opgeknapt bent. Dat je uit die grote nood werd uitgeholpen. Dat het nog mee viel bij de dokter. Dat de Heere je zegende in je werk, in je huwelijk, in je gezin. Dat de Heere je persoonlijke leven heeft willen zegenen. Hoe vaak is het niet gebeurd? Ook dat zegt de apostel: “Hetgeen van

den beginne was, hetgeen wij gehoord hebben, hetgeen wij gezien hebben met onze ogen". Hoe de Heere het ook, zeker in deze tijd van het jaar, aan de bomen, aan de struiken laat zien dat Hij God is. Als daar elk blaadje aan die bomen groeit. Want elk blaadje is weer afzonderlijk gemaakt door de handen van de Schepper. Ga het maar nakijken, er is er niet één gelijk.

Als de Heere het betoont als er kindertjes geboren worden, dat Hij de Schepper, de Maker van het leven is. Als de Heere in al de omstandigheden, in de hele omgeving van ons bestaan, van alles laat zien van Zijn grootheid, van Zijn majesteit. Heb je nooit het onweer gehoord? Beseft dat God leeft, dat Hij Zijn stem doet horen. Is het nooit gebeurd dat je iets van Hem gezien hebt? Is dat genoeg dan? Een keer onder de indruk geweest van een onweersbui. Een keer onder de indruk geweest van zo'n fris groen blaadje aan een boom, gezien. Ach, er zijn er zoveel op deze wereld die zeggen: "Ik geloof wel dat er een God is". Maar kennen! God te kennen! Want de apostel gaat verder. Hij wijst de weg van de middelen aan, maar ook het doel van de middelen wijst hij aan. Hetgeen van den beginne was, hetgeen wij gehoord hebben, hetgeen wij gezien hebben met onze ogen, hetgeen wij aanschouwd hebben.

Je zegt: "Dat is toch hetzelfde als zien? Aanschouwen is toch ook met je ogen?" Ja, maar aanschouwen gaat verder. Je kunt ergens op straat lopen en van alles zien. Je ziet honderden mensen aan je voorbij komen. Maar aan het einde van de dag kun je je er niet één meer herinneren. Behalve die ene, die er misschien wat vreemd uit zag, waar je met alle nadruk naar gekeken hebt. Die kun je je wel herinneren. Die heb je aanschouwd. Kijk, en zo, want daarom zei ik dat "die er misschien wel wat vreemd uit zag". Zo is de Heere in het aangezicht van Christus als de voor ons grote Vreemde en grote Onbekende, Die er zo anders, zo radicaal anders uit ziet dan elk ander mensenkind. Dat Hij Zich aan ons vertoont en dat we met alle nadruk Hem hebben mogen zien. Hetgeen wij aanschouwd hebben. Met alle nadruk. Dat je daarop hebt mogen letten en al je aandacht daaraan hebt mogen geven. Mensen, als het de Heere behaagt om door de prediking van het Woord, door de bediening van Zijn Heilige Geest, de Borg aan je te openbaren, dan zie je Hem met zoveel nadruk, dat is een zaak, die is nooit meer uit je geheugen te wissen. Dat is zo'n vastgelegd gegeven, dat heeft de Heere er Zelf in geperst, als met een diamantsteen in je hart gekerfd. Dat is zeker waar.

En als dat ogenblik mag aanbreken, dat dat uur der minne er is, en de Heere Christus Zich vertoont aan je geloofsoog, dan weet u. Dan blijft Hij niet de Onbekende, maar dan maakt Hij Zich bekend zoals

Hij is, in de vreemde ruil, in het toeschikken van die vreemde gerechtigheid. In het: "Ik voor u, daar gij anders de eeuwige dood had moeten sterven". Daarom zegt de apostel er bij: "En onze handen getast hebben, van het Woord des levens". Want in dat uur grijpt het geloof Hem aan. Gij zijt mijn Borg, Gij zijt mijn Zaligmaker.

Zoals Thomas. Ja, de ongelovige Thomas, zeggen we dan. Maar ja, dat is natuurlijk niet zo. Hij geloofde. Daarom kon hij het niet meer geloven. En Thomas zegt: "Mijn Heere en mijn God". Kijk, dat is geestelijk de handen uitsteken en Hem grijpen.

Er staat in de Hebreënbrief, dat daar die oudtestamentische gelovigen waren, die de dag van Christus van verre hebben gezien, en geloofd, en omhelsd. Daarmee is de Christus een Bekende voor ze geworden. Want aan het begin van dat vers staat er nog: "Hetgeen", en aan het einde van het vers is het bepaald geworden: "Het Woord des levens". En Hij, het vlees geworden Woord, is het Woord des levens. Hij openbaart Zich aan een zondig mensenkind in het sterven aan eigen kant, in de dood, in de beleving, in de eigen ziel. Hij openbaart Zich als de eeuwig levende Zoon van God, de tweede Persoon uit het Goddelijke Wezen. En Hij openbaart Zich ook als die Borg en Middelaar, Die het leven geeft in je eigen dood, in je eigen sterven en ondergang. Want het leven is geopenbaard. Zo geopenbaard dat je Hem hebt mogen zien, Hem hebt mogen geloven, Hem hebt mogen omhelzen.

Ja, wij hebben het gezien, zo spreekt de apostel. Het leven is geopenbaard. Hoe vaak is u in de prediking van het Woord al voorgesteld de zegen en vloek? Hoe menigmaal is u al geopenbaard vanuit het Woord van God, hoe het met u gesteld is en wat de Heere van u eist en vordert? Hoe vaak is u al verkondigd dat het eeuwigheid wordt, en dat het een zaak van gewicht is uw ziel te onderzoeken of ge in het geloof zijt, ja nauw te onderzoeken. Hoe vaak al? Het leven is geopenbaard. Christus heeft gewandeld door de straten van de steden en dorpen in Israël. Hij heeft daar gewandeld. Hij heeft Zich vertoond. En naar Zijn mensheid hebben ze Hem allemaal gezien. En velen zijn Hem voorbij gegaan.

Maar geopenbaard. En wij hebben het gezien, zegt Johannes. Wij die ingetrokken zijn in de lichtkring van de Goddelijke genade, wij hebben het gezien. Wij hebben in die Mens God Zelve gezien. Wij hebben in Christus het welbehagen des Vaders gezien. Het is niet God én Mens, maar God in het vlees gekomen. Zo, verbonden als een eenheid. Dat hebben wij mogen zien, zegt Johannes, en wij getuigen en verkondigen ulieden dat eeuwige leven.

Nou, een getuige verklaart eerlijk, met de hand op de Bijbel, wat hij zelf gezien en gehoord heeft. Dus dat is waarachtig waar, wil de

apostel zeggen. Wij getuigen en verkondigen ulieden dat eeuwige leven, hetwelk bij de Vader was en ons is geopenbaard.

Dan komen we zachtjesaan dichterbij de Zondags-afdeling. Want dan staat er in het derde vers: "Hetgeen wij dan gezien en gehoord hebben, dat verkondigen wij u". Niet zomaar. Niet om het even. Maar met een groot doel voor ogen. Weet u, elke kerkdienst heeft een doel. En onbekeerd de kerk uit gaan, dat is zonde, dat is doel missen. Het grote doel dat voor ogen is, dat noemt de apostel hier. Hetgeen wij dan gezien en gehoord hebben, dat verkondigen wij u, opdat ook gij met ons gemeenschap zoudt hebben. En deze onze gemeenschap ook zij met de Vader en met Zijn Zoon, Jezus Christus.

Wat gelooft gij van de heilige, algemene christelijke Kerk? We hebben er twee weken geleden wat bij stil mogen staan. Wel, nog even dit daarover. Dat de Zone Gods, dat Christus Zelf, uit het ganse menselijke geslacht, die op die grote hoop van doemelingen ligt, dat Hij daaruit, van die vuilnisbelt af, Zich een gemeente tot het eeuwige leven uitverkoren heeft. Die nu datzelfde verdienen, om onder de eeuwige vloek en straf verloren te gaan. Daar haalt Christus ze uit. Daarom staat Johannes ook te preken voor hoeren en tollenaars. Want die kunnen zich toch niet meer verheffen. Maar die kerkmensen, misschien in Aalborg ook wel, die kerkmensen, die zijn nog een beetje beter voelen, die liggen nog niet op die grote hoop. Maar als je nog niet op die grote hoop ligt, mensen, dan is het hopeloos voor je. Echt waar! Want op die grote hoop, waar alle hoop je gans ontvalt en niemand zorgt voor je ziel, daar is hoop op God. En daar is een Goddelijke hoop die nooit meer beschaamd maakt.

Hij heeft een gemeente uitverkoren tot het eeuwige leven, door Zijn Geest en Woord, in enigheid des waren geloofs. Zie je dat? Door Zijn Geest en Woord. De Heere werkt middellijkerwijs. Dat Woord wil Hij zegenen. De prediking van het Woord, daardoor behaagt het de Heere om te bekeren die geloven. Als Zijn Geest Zich aan dat Woord paart, mensen, dan ga je dingen zien die je nog nooit gezien hebt.

In enigheid des waren geloofs. Daarin stemt de Kerk van alle tijden en plaatsen overeen. Die zaken te leren die niet gemist kunnen worden. Adam en Christus. Daar gaat het over.

Van den beginne der wereld tot aan het einde, vergadert, beschermt en onderhoudt. Die Heere haalt ze er bij. Die doet ze onder Zijn vleugelen veilig zijn. En Die spijzigt ze met de spijs van Zichzelf. Zijn eigen vlees en bloed is het eten van de Kerk. De verdiensten van Christus is de zoetheid van de tong. Zoeter dan honingzeem. En dat ik daarvan een levend lidmaat ben en eeuwig zal blijven.

Bij welke kerk hoor je eigenlijk? In welk register sta je ingeschreven? Och, ja, ik hoop dat je er ook bedroefd over bent, over al die kerknamen in Nederland. Al die verschillende gemeentes en groeperingen. Het is om diepdroevig en diep verdrietig van te worden. Maar van welke gemeente je ook lid bent, u weet het, het zal met het sterven op houden. Ja, Van Wijk was lid. Nu niet meer. Dat is over. Voorbij gegaan. Al zijn jaren als ambtdrager zijn weggeleden. Daar heeft hij geen eeuwig lidmaat van kunnen blijven. Dat is over. Maar deze Kerk, deze heilige, algemene christelijke Kerk, waar je niet door een natuurlijke geboorte of door een eigen keuze bij terecht komt, maar waar je alleen lidmaat van wordt door de geestelijke geboorte, door het opgehaald worden uit het zondegraf en het neer gezet worden in het leven met Hem. Dat ik daarvan een levend lidmaat ben en eeuwig zal blijven.

Het gaat over een persoonlijke kennis. Een persoonlijk lidmaatschap. Het gaat over een zaak, dat je weet ingevoegd te zijn in dat gebouw dat leunt op dat eeuwige fundament. Het gaat erover dat je er van weet dat de Zone Gods wat aan je ziel gewerkt heeft, dat Hij Zich bekend gemaakt heeft in het bekend maken van je eigen hart aan jezelf, in het bekend maken van het Goddelijk recht aan je ziel, in het bekend maken van de enige Weg ter ontkoming, in Christus, in het toepassen van de enige Weg ter ontkoming, in de toepassing van het bloed van het Lam.

Dat ik daarvan een levend lidmaat ben. Wie daar een levend lidmaat van is, die is opgeborgen in het hart van de eeuwige God.

Nou, dan zal dat een lidmaatschap zijn dat eeuwig zal blijven. Wat gelooft gij?, wordt daar gevraagd. Gelooft u dat? Hoort u bij die heilige, algemene christelijke Kerk? Ben je zo'n mens die vandaag Van Wijk nastaat? Ja, wij kijken hem allemaal na. Maar dat je hem nastaat met een begeerte. Ontbonden te zijn en met Christus te zijn, dat is zeer verre het beste. Verlang je er naar om ook daar te komen, op die plaats waar geen inwoner meer zegt: "Ik ben ziek", waar de dood en het graf voor eeuwig hebben afgedaan, waar alleen het eeuwig zalig leven in Christus triomfeert. Staar je hem na? En is de hoop levend bij je, dat je daar aan zult komen? Heb je een goed toezicht op de Heere der heirscharen?

Hetgeen wij dan gezien en gehoord hebben, dat verkondigen wij u, opdat gij ook met ons gemeenschap zoudt hebben.

Nee, we gaan geen mensen verheerlijken. Dat doet de apostel ook niet. Die verheerlijkt zichzelf niet. Die wijst alleen aan wat hem van God gegeven is. Waartoe heeft Van Wijk ambtelijk gearbeid onder u? Waartoe is het geweest? Opdat ook gij met ons gemeenschap zoudt hebben. Opdat ook gij met ons in de kring getrokken zou wor-

den, die de geestelijke weldaden, door Christus verworven, toegepast hebben gekregen aan het hart. Dat wordt gevraagd in de Catechismus. Wat verstaat gij door de gemeenschap der heiligen? Ten eerste, dat de gelovigen allen en een iegelijk... Kijk, dat is zo opmerkelijk, dat de Catechismus het zo stelt. De gelovigen, allen en een iegelijk. Allen tesamen en ieder afzonderlijk. Het is dezelfde genade die al de gelovigen over de plaatsen van de wereld door de tijden heen te beurt valt. Maar het is tegelijkertijd een persoonlijke genade. Je kunt het met de weldaden van een ander niet doen. Je kunt het met de rijkdom van de ziel van je buuren niet doen. Het zal persoonlijk toegepast moeten zijn. Je moet er persoonlijk deel aan hebben, wil je ook de heilsgoederen thuis bezorgd hebben gekregen, en daar ook het profijt van trekken.

Eerstelijk, dat de gelovigen, allen en een iegelijk, als lidmaten aan de Heere Christus en al Zijn schatten en gaven gemeenschap hebben.

Hetgeen wij dan gezien en gehoord hebben, dat verkondigen wij u, opdat ook gij met ons gemeenschap zoudt hebben en deze onze gemeenschap ook zij met de Vader en met Zijn Zoon, Jezus Christus.

Deze gemeenschap, namelijk de gemeenschap aan de geestelijke weldaden, vanwege de gemeenschap met de Goddelijke Personen, met u zij. Dat is wat de apostel zegt. Gemeenschap met de Vader. De Vader, voor Wie het schuldregister open stond en met Wie wij in eeuwigheid geen gemeenschap hebben konden. De Vader Die vertoorned was vanwege onze zonden en ongerechtigheid en eeuwig op ons zou moeten toornen. Die Vader Die wordt hier genoemd door de apostel. Gemeenschap te hebben met de Vader. Hij heeft het Offer van Zijn eigen Zoon goed gekeurd. Hij is tevreden gesteld geworden. Hij heeft Zijn Zoon in gehaald in de gewesten van de hemelse vreugde en heerlijkheid. Hij heeft Zijn Zoon Thuis gehaald omdat het werk klaar was. Het was af. En nu, nu is het de Vader Die op grond van het borgwerk van Zijn Zoon mensenkinderen door adoptie aanneemt en erfgenamen maakt van al die heilsgoederen, die daar opgeslagen liggen in Zijn volle voorraadschuren. Gemeenschap met de Vader, dat betekent gemeenschap met de volkomen erfenis die de Kerk zal wachten en haar eeuwig te beurt zal vallen.

De gemeenschap der heiligen, dat is een gemeenschap van mensenkinderen die in zichzelf zo onheilig zijn als dat ze groot zijn. Maar mensenkinderen die de heilsgoederen hebben toegepast gekregen door de Heere der heirscharen alleen. De gemeenschap der heiligen is een volk dat leeft van de volle erfenis, vandaag al, maar tot in alle eeuwigheid toe. Dat is een volk dat deel heeft aan diezelfde er-

fenis, allen en een iegelijk. Ze weten wat persoonlijk aan het hart gebeurd is, en daarin stemmen ze overeen. O ja, de Heere is er zo heilig vrij in welke wegen hij houdt met een mens. Maar weet u, de Heere is zo vrij, dat Hij Zich-zelf heeft gebonden aan de kruispunten die in Zijn Woord staan opgetekend. Die bepaalde stations zullen gekend moeten worden. Want zonder die kruispunten zult u op een doodlopende weg zijn. Dat ene kruispunt is zo cruciaal. Dat u het weet zondaar voor God geworden te zijn. Dat kruispunt is onmisbaar. Dat u het weet neergeveld te zijn onder God en Zijn heilig recht. Dat u er van weet dat de Heere u een halt heeft toegeroepen en dat je geopenbaard bent, zoals je nu bent in de vuilheid en de walgelijkheid van je bestaan. Dat de Heere je de spiegel heeft voor gehouden en je de rekening daarbij heeft toegeschikt: "Betaal Mij wat ge schuldig zijt". En dat je, ziende in die spiegel van Gods heilige wet, het meteen beseft geen penning te hebben om te betalen. Waar je je opknapwerk misschien nog gedaan hebt. Dat zou kunnen. Maar dat is doodgelopen. Dat kruispunt is cruciaal: zondaar te worden voor God. En nu zeg ik het nog verder: zondaar te worden onder God. Uw doen is rein, Uw vonnis gans rechtvaardig. Amen te zeggen op dat wat de Heere over u beschikt. Dat u tot de gemeenschap van de onheiligen behoort, en dat daarom een erfenis op u wacht, namelijk de erfenis van de eeuwige wroeging in de buitenste duisternis. Kun je God daarin nog ongelijk geven? Kun je de Heere nog van onrecht betichten? Of moet je je hoofd buigen en zeggen: "Ja, het is wat ik verdiend heb". Het loon, de bezoldiging der zonde is de dood.

Geen gemeenschap aan de Heere Christus en al Zijn schatten en gaven. Dat kruispunt. Alles missen. Totaal verloren gaan.

En dat andere kruispunt, dat op je stervensweg, op je doodlopende weg, op je hopeloze weg de Heere der hope je is tegen gekomen en Zelf een nieuw kruispunt gemaakt heeft in het opheffen, in het oprichten van het kruis van Golgotha, waar de gerechtigheid en de vrede elkander gekust hebben. Dat punt, daar zullen we ook van moeten weten. Kijk, dat zijn de gelovigen, allen en een iegelijk.

Weet je waar die elke dag mee bezig zijn? Ja, met zoveel wat de toets van Gods recht helemaal niet kan doorstaan. Dat weet ik! Dat is verschrikkelijk. Maar weet u waar die nu elke dag mee bezig zijn? Met sterven aan zichzelf en Christus wordt al meer voor ze. Daar zijn ze nu elke dag mee bezig. Ja, daar worden ze mee bezig gehouden, want dat doet God. Dat doen ze zelf niet. Als de Heere ze zou los laten, ze rennen zo de wereld weer in. Ze zouden met Demas de tegenwoordige wereld weer lief krijgen. Maar sterven! Het is een stervensgang aan deze kant van het graf.

Maar ja, wat staat daar nu niet tegenover! Daar staat tegenover dat de Heere Christus en al Zijn schatten heeft gereed liggen, om daar gemeenschap mee te hebben. Gemeenschap dat betekent er in delen. Dat betekent één daarin te zijn. Tot één geworden met Christus. Tot één met al Zijn schatten en gaven.

Zou sterven dan nog erg wezen, als dat voor 't oog geopend is? Als dat gezien mag worden, zou sterven dan erg zijn? Als je weet waar je schuld gebleven is, en als je weet wat je is toegeschikt, zou sterven dan erg zijn? Of is sterven dan niet veel meer een afsterven van de oude mens. Eindelijk totaal, weggelegd in het graf. Dat oude bestaan waar je zo'n last van had. Dat wijst de Catechismus ook terecht aan.

Ten andere, dat elk zich moet schuldig weten zijn gaven ten nutte en ter zaligheid de andere lidmaten vrijwilliglijk en met vreugde aan te wenden.

Hier wordt een leven getekend waar u en ik niet aan beantwoorden. Dat zegt de Catechismus ook niet, dat het ware volk van God daar volkomen aan beantwoordt. Nee, maar de Catechismus stelt wel dat dat volk zich schuldig weet, dat het weet dat het zich aldus gedragen moet en er zo achter komt dat het zich zo niet gedraagt. Weet u wat er staat? Dat elk zich moet schuldig weten. Dat is een volk dat al schuldiger wordt. Telkens opnieuw. Omdat ze alle gebrek en alle tekort bij zichzelf blijven zien, blijven onderkennen. En dat wordt eigenlijk alleen maar erger.

Zich moet schuldig weten. Waarom schuldig weten? Wel, omdat de vrijkopen de liefde en genade des Heeren ze gemaakt heeft tot een slaaf van de dienst van God. En als slaaf van God moet je gewillig wezen, zegt de Catechismus, om Gode te leven, tot eer van God en tot heil van je naaste. Je bent als slaaf gebonden aan de dienst van je Heere. Hij is het immers Die in je leven mag bepalen wat er gebeurt. En het volk van God zegt "Ja, amen", dat is inderdaad waar, dat mag Hij bepalen. En dat volk van God heeft er zo'n last van dat ze het roer van het leven zo slecht uit handen kunnen geven, dat ze zo menigmaal helemaal niet luisteren naar Hem Die het in hun leven voor het zeggen heeft.

Dat elk zich moet schuldig weten zijn gaven, die God, ook in deze gebroken wereld, nog in elk mens gelegd heeft. Gaven ten nutte en ter zaligheid andere lidmaten gewillig en met vreugde aan te wenden. Ten nutte en ter zaligheid, weet je wat dat is? Ten nutte wil zeggen, opdat een iegelijk het hier op deze wereld het zo goed hebbe als mogelijk is. Dat als je nu een grote bankrekening hebt, dat je die arme wat meedeelt. Dat hij geen gebrek hoeft te lijden. Ten nutte.

Maar ook ter zaligheid. Dat is dat ook iedere gelovige het straks in de eeuwigheid goed zal hebben. Ja, maar wat meer is, ook hier aan deze kant van het graf nog het goed mag hebben in de gemeenschapsoefening met God. Gewillig en met vreugde. Niet omdat het maar moet. Maar gewillig en met vreugde. Want alles wat God van je vordert, dat is toch een zaak van vreugde! Of niet? Er hebben er juichend op de brandstapel gestaan, want ze waren gewillig om hun leven te geven voor de Heere en voor Zijn dienst. Nou, mensen, moeten we dan niet met elkaar beschaamd het hoofd buigen en zeggen: "Wat komt er weinig van terecht, wat leeft het volk van God onder de maat". Waar is die gemeenschap der heiligen gebleven? Weet u het nog? Leven we niet in een tijd dat er nauwelijks twee te samen kunnen gaan! Dat de een de ander niet meer verdragen kan. En dat het er wel op lijkt dat de een voor de ander niet onder wil doen, ja, meer wil wezen. Wat leven we in een droevige tijd, mensen, waar de gemeenschap der heiligen veranderd is in een oorlogsveld. Waar de dood van de ander liever gezocht wordt dan het leven en het behoud. Het is een teken van de tijd dat de liefde van velen verkillen en verkouden zal. En de duivel maakt mensen tot egoïsten, ook in de kerk. Maar Christus' heerschappij doet de egoïst in ons bestaan sterven en maakt ons mededeelzaam, geestelijk en stoffelijk. Wie staan niet schuldig?!

Wat verstaat gij door de gemeenschap der heiligen? Dit verstaan we er door, maar dit missen we ook tegelijkertijd. Zou er niet veel meer van de kerk uitgaan vandaag de dag, als dit er nog zou zijn! Als dit beoefend zou worden! Moeten we niet met de tollenaar mee ons op de borst slaan en het uitroepen, ook na ontvangen genade: "O God, wees mij zondaar genadig". Maar Gode zij dank, de Catechismus-zondag eindigt hier niet mee. Dat is het derde nog, maar we gaan eerst zingen. Psalm 61 het 3^e vers.

*'k Zal in Uwe tent verkeren,
HEER' der heren,
Voor Uw oog, in eeuwigheid.
'k Zal op U mijn vast vertrouwen
Altoos bouwen,
Door Uw vleug'len overspreid.*

De apostel Johannes schrijft: "Deze dingen schrijven wij u, opdat uw blijdschap vervuld zij". De blijdschap van de redding, van de zaligheid, van de genade. De blijdschap van het Evangelie, van de kennis en de gemeenschap met Christus. Vervuld. Ja, aan deze kant

van het graf al voller en voller gemaakt worden. En straks eindelijk eeuwig vervuld zij. Volkomen vol.

Ja, zeg je, maar we moeten de wereld door. We moeten het leven nog door. Ja, dat weet Johannes ook. Dit is de verkondiging die wij van hem gehoord hebben, en wij u verkondigen, dat God een Licht is en gans geen duisternis in Hem is. Indien wij zeggen dat wij gemeenschap met Hem hebben en in de duisternis wandelen, zo liegen wij en doen de waarheid niet. Maar indien wij in het licht wandelen, gelijk Hij in het licht is, zo hebben wij gemeenschap met elkander. Daar stop ik maar even.

In het licht wandelen, weet u wat dat is? Dat is een leven dat eerlijk en oprecht gemaakt is voor God. Je kunt natuurlijk een prachtige christen lijken en het laten voorkomen alsof je geen zonde meer doet, en het laten voorkomen alsof je al een heel eind op de goede weg bent. Maar Johannes zegt: "Dat is wandelen in duisternis". Indien wij zeggen dat we geen zonde hebben, zo verleiden wij onszelf en de waarheid is in ons niet. Zo wij zeggen dat we geen zonde hebben, zo wij ons beter voordoen dan dat we zijn, zo wij willen proberen heel wat licht uit te stralen, we zijn zo duister als het maar kan. Nee, maar die God Die een licht is en waarin gans geen duisternis is, die doorschijnt ons volkomen bestaan, Die doorschijnt ons hele leven, ook na ontvangen genade. En in het licht te wandelen, dat betekent voor de Kerk: oprecht gemaakt te zijn voor Hem. Ik zal voor U, mijn God, niets verhelen. Niets, maar dan ook niets. En de Heere, Die aan het licht brengt, Die is goed in Zijn handelen en in Zijn richten. En we ontkennen het niet langer, maar we mogen belijden dat aan onze kant alles, maar dan ook alles tekort is.

Indien wij in het licht wandelen, zo Hij in het licht is, zo hebben wij gemeenschap met elkander. Daarin stemt dat volk overeen. Dat is de gemeenschap der heiligen in de ruimste zin van het woord. Dat zij zich allen weten als zondaar voor God. En weet je, als je van je pad af bent, dan denk je dat je opknapt en je haalt een duisterheid over je ziel, en je wandelt niet meer in het licht, en de gemeenschap is weg. Want weet u waar dat volk nu werkelijke gemeenschap in oefent? Met het bezig zijn aan de troon der genade, om vergeving, om verzoening, om liefde, om hulp en troost, om het bloed van de Middelaar. Dat is het eigenlijk. Zo hebben wij gemeenschap met elkander, in de ware kennis van zonde en ongerechtigheid. En dat valt de mens in het licht, die de duisternis van zijn eigen bestaan telkens ontmoet, dat valt die mens te beurt. En het bloed van Jezus Christus, Zijn Zoon, die Zoon van die Vader, Die door de apostel "het Licht" genoemd wordt, in Wie gans geen duisternis is. En het bloed van Jezus Christus, Zijn Zoon, reinigt ons van alle zonden. Kijk, daar

wordt een zaak aangewezen: Jezus Christus, de Zoon van dat eeuwige Licht, Die heeft Zichzelf laten binden in de duisternis van zonde en ongerechtigheid. Die heeft Zich laten binden in de nacht van de hel, om gebondenen, ook bij vernieuwing gebondenen de vrijheid aan te brengen. Niet alleen te prediken, maar toe te schicken. Het bloed van Jezus Christus, Zijn Zoon, reinigt... Dat staat er in de tegenwoordige tijd. Dat is een actieve daad van God, elk ogenblik opnieuw in het leven van de Kerk. ...reinigt ons van alle zonden. Mensen, daaruit te mogen leven, dan is het een taaie gang om in jezelf van alles tegen te komen wat niet beantwoordt aan het heilig doel van God, en tot de uiteindelijke conclusie te komen dat het niet alleen zondige daden en zondige woorden en zondige gedachten zijn, maar dat het een en al zondig leven is wat je met je meezeult zolang je hier op deze wereld bent. En dat besef kan toch weleens de hoop wakker maken nog eens een keer ontbonden te zijn en met Christus te zijn.

Mensen, hoe kijk je ze na die gestorven zijn? Dat vraag ik nu nog een keer. Die ingehaald zijn bij God. Hoe kijk je ze na? Verwacht je nog een hoop op deze wereld? Je zegt: "Ik zou nog wel een wereldreis willen maken, of een beetje carrière maken, dat graag nog zien, dat graag nog mee maken". Of heb je alles gezien? Alles gezien in het reinigmakende werk van Jezus Christus. Eens beslissend, maar telkens opnieuw. Dat is een doorgaande daad. Reinigt ons van alle zonden. Dat waar we mee geboren zijn, of waar we mee behebt zijn, of wat we door onze daden doen, wat we groot noemen of wat we klein noemen. Alles! Alles, maar dan ook alles.

Indien wij onze zonden belijden, Hij is getrouw en rechtvaardig. Wij zijn ontrouw en onrechtvaardig. Daar moet je achter komen als je je zonden belijdt, mensen. Dat moet je erkennen voor het heilig aangezicht van God. Maar Hij is getrouw en rechtvaardig dat Hij ons de zonden vergeve en ons reinige van alle ongerechtigheid. Kijk, dat maakt nu het Wezen Gods openbaar. Plat menselijk gezegd, dat is nu het liefste wat de Heere doet: zonden vergeven en ons reinigen van alle ongerechtigheid. Dat is nu het liefste wat Hij doet. Indien wij zeggen dat we niet gezondigd hebben, zo maken wij Hem tot een leugenaar. Zie je dat? Dat heeft geen enkele zin. Dat is alleen maar in je nadeel. Je beter voordoen voor God, dat is Hem tot een leugenaar verklaren. Maar Hij, dat eeuwige Licht, is eeuwig waarheid. En het Woord van God in ons, dat doet ons belijden zondaar te zijn, zondaar voor God te blijven. Maar de Heere is een goed en een genadig en een barmhartig God. Dat de Catechismus hier vraagt: "Wat gelooft gij van de vergeving der zonden?" Weet je wat vergeven is? Ze staan voor het oog des Heeren, en Hij neemt ze op en Hij

werpt ze achter Zich in een zee van eeuwige vergetelheid, om er nooit meer op terug te komen. Dat is vergeven. Weg doen wat wij niet weg kunnen krijgen. Weg doen alsof het er nooit geweest is. Dat is de zondaar aanzien in de Ander, in de blanke, in de reine Heere Jezus Christus. Dat God om des genoegdoens van Christus wil al mijn zonden..., dat hele pakket, en er komt er elke dag eentje bij. Er gaat er nooit één af, dat is heel eigenaardig. Er komt er elke dag weer eentje bij, of wel twee of drie, of vijf, of soms twintig. Er komen er alleen maar bij. Al mijn zonden. En ook mijn zondige aard. Dat bestaan van mij, dat alleen maar zonden kan voort brengen. Waar geen vruchten van geloof en bekering zozeer uit opkomen, maar waar alleen maar vruchten van verderf uit opkomen. Dat! Mijn zondige aard, dat zich aan de wet van God niet wenst te onderwerpen; dat het niet eens is met de gangen en wegen des Heeren. Mijn zondige aard, waar ik al mijn leven lang mee te strijden heb. Ben je ook in oorlog? Is dat er in je leven, die tweemens? Dat tegenover elkaar. Dat oude en dat nieuwe. Dat oude dat zich niet onderwerpt, en dat nieuwe dat zich graag onderwerpt. Mijn leven lang te strijden. Die aard van mij. Dat oude adamsbestaan waar ik niet van verlost kan worden door eigen kracht. Maar dat de Heere het je hier nog laat, opdat het je klein houdt onder Hem. Opdat je je niet zou verheffen. Daarom had Paulus een engel des satans, die hem met vuisten sloeg. En de Heere zei: "Mijn genade is u genoeg, en Mijn kracht wordt in uw zwakheid volbracht". Dat Hij het nimmermeer wil gedenken. Maar uit genade... Dus nimmermeer wil gedenken, dat is wegnemen, dat pak dat wij hebben en de erfenis van de eeuwige dood die daar bij hoort, en dat weg doen. En uit genade, dat betekent: schenken zonder dat we het verdienen. Maar vanwege Zijn goedheid uit genade de gerechtigheid van Christus schenkt. Dat is, als de Heere Zijn Kerk aanziet, ook als ze hun zonden liggen te belijden, of zelfs als ze d'r zonden bedrijven (ja hoor!), dat de Heere ze ziet alsof Hij Jezus ziet. Zo! De gerechtigheid van Christus schenkt, opdat ik nimmermeer in het gericht Gods kome. Dat is een geheim! Nimmermeer in het gericht van God te komen, hoe kan dat? Christus is geslagen, is het niet! Christus heeft gezegd: "Het is volbracht", toen Hij de diepste en uiterste smarten geleden had. Hij is in het gericht Gods geweest. Hij is in het gericht Gods gestorven. Hij is in het gericht Gods gegaan als de betalende Borg van Sion. En Hij Die in dat gericht geweest is, is daar geweest voor de Zijnen. En allen die door de Heere worden aangezien in Christus, die zijn met Hem in het gericht geweest. Daardoor is het alleen nog vrij-spraak. Daardoor is het alleen nog genade. En je zegt: "Mensen, je

moest eens weten. Ik kan het haast niet meer geloven". Dan ben je aardig op de goede weg.

Mijn kinderkens, zegt Johannes tenslotte, ik schrijf u deze dingen opdat gij niet zondige. Dat zou het mooiste zijn, dat je niet zondigt. Uit liefde voor Hem, Die alles voor u over had. Maar indien iemand gezondigd heeft, wij hebben een Voorspraak bij de Vader, Jezus Christus, de Rechtvaardige. Hij gezeten aan des Vaders rechterhand is biddende voor Zijn Kerk.

Ik las eens bij één van de vaderen: "Terwijl de Kerk zonde bedrijft en de handen nodig heeft voor de zonde, en ze dus niet vouwen kan, zijn de handen van de Borg aan des Vaders rechterhand voor hen gevouwen, en is Hij het Die de Verzoening en de Voorspraak is bij de Vader, Jezus Christus de Rechtvaardige. En dit is het wat Hij aanbiedt aan Zijn Vader". Hij is een Verzoening voor onze zonden, en niet alleen voor de onze, maar ook voor de zonden der gehele wereld. Daarin stemt de Kerk van de ganse wereld overeen. Allen en een iegelijk.

Als je nu voor jezelf moet zeggen: "Joh, in mijn leven liggen de zonden der gehele wereld. Ik ben de slechtste van allemaal". Dan is daar de verzoening en de Voorspraak bij de Vader, Die Zijn Vader aanbiedt Zijn eigen Borgwerk en Zijn eigen Offerande aan de Vader voorstelt op grond van Zijn eigen bloed- en kruisverdiensten: "O Heere, vergeef, wil ze reinigen". En de Vader zal horen en verhoren, omdat Hij Die het gezegd heeft "het is volbracht", door Zijn Vader naar Huis gehaald is, en de Vader daarmee goedgekeurd heeft dat het werk volkomen was, dat het werk af was.

Wat is die Kerk veilig! De Kerk van God, wat heeft ze een troost. Die daarin ingeleid wordt, in de grootste smarten blijven onze harten in de Heere gerust.

Nou, mensen, dan kunnen we Van Wijk wel los laten. Vind je niet? Daarin te leven en daarin te sterven, dat is eeuwig Thuis komen. En nu tenslotte nog één keer: Hoe kijk je hem nu na vandaag? Hoe danig is uw leven? Weet je hier iets van? Ben je niet langer een vreemdeling van die kruispunten? Ja, niet langer een vreemdeling van het kruis van Christus? Hebt u kennis mogen maken met de Voorspraak bij de Vader, Jezus Christus de Rechtvaardige? Dan hebt u een levensverzekering voor tijd en eeuwigheid. Dan is er veiligheid en geborgenheid. Die gaat alle verstand te boven. Dat kent de wereld niet. Maar dat volk, die Kerk, ligt welbewaard in de handen van de drie-enige God.

AMEN.

Dankgebed.

Slotzang Psalm 102 : 16

*Uwer knechten trouwe zonen
Zullen altoos bij U wonen;
Ja, bevestigd in hun staat,
Voor Uw aanschijn, met hun zaad,
Uwen Naam ter ere leven;
Zij, van smart en smaad ontheven,
Blijven aan Uw dienst geheiligd,
Daar Uw goedheid hen beveiligt.*

Zegenbede.